

Bruselj, 3. oktober 2025
(OR. en)

13325/25

LIMITE

ENER 468

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Energetska varnost in odpornost v Ukrajini in Moldaviji ter strateški pomen njune vključitve na energetski trg EU – izmenjava mnenj

V prilogi vam za sejo Sveta PTE (energija) 20. oktobra 2025 pošiljamo informativni dopis predsedstva o energetske varnosti in odpornosti v Ukrajini in Moldaviji ter strateškem pomenu njune vključitve na energetski trg EU.

Energetska varnost in odpornost v Ukrajini in Moldaviji ter strateški pomen njune vključitve na energetski trg EU

Obeti glede energetske varnosti v Ukrajini in Moldaviji

Vojna agresija Rusije proti Ukrajini ima še naprej uničujoče posledice za ukrajinsko prebivalstvo, gospodarstvo in družbene funkcije, zlasti za energetski sektor. Obsežno uničenje infrastrukture za proizvodnjo, prenos in distribucijo energije, ki je posledica stalnih in ciljno usmerjenih napadov, predstavlja pereč humanitarni in tehnični izziv. Pomeni tudi dolgoročno oviro za ponovno vzpostavitev trajnostnega in sodobnega energetskega sistema, ki bo usklajen s trgi EU in pripravljen za povezovanje z njimi v skladu s cilji Energetske skupnosti.

Za Ukrajino so neposredni izzivi pred prihajajočo zimo še posebej zastrašujoči. Skladišča plina so izpostavljena tveganjem, povezanim z nadaljnjimi napadi, financiranjem, ravnmi napolnjenosti in tehnično odpornostjo, za kar je potrebna pomoč, da bi se stabilizirala domača oskrba, hkrati pa Ukrajini omogočilo, da prispeva k širšemu evropskemu sistemu. Obenem sinhronizirano elektroenergetsko omrežje Ukrajine še naprej deluje pod stalnimi grožnjami. Krepitev decentralizirane proizvodnje, pospeševanje naložb v obnovljive vire energije, energetske učinkovitost in shranjevanje energije ter zagotavljanje kritične infrastrukture so nepogrešljivi tako za takojšnjo pripravljenost na zimo kot za dolgoročni proces okrevanja, obnove in vključevanja na trg EU. Poleg tega imajo naftni derivati, uvoženi iz EU, in zaloge nafte ključno vlogo pri vojaških operacijah, saj je Rusija uničila edino ukrajinsko rafinerijo. Tudi stanje jedrske varnosti in zaščite v Ukrajini – v jedrski elektrarni Zaporožje in drugih jedrskih objektih – je stalno ogroženo zaradi ruskih vojaških aktivnosti in okupacije jedrske elektrarne Zaporožje.

Čeprav se Moldavija ne sooča s takim neposrednim uničenjem, so tudi njo močno prizadele širše posledice ruske vojne agresije. Zaradi njene zgodovinske odvisnosti od ruske oskrbe s plinom in uvoza električne energije iz pridnestrške regije je država zaradi motenj v oskrbi postala zelo ranljiva, to pa ima resne socialne in gospodarske posledice. Vendar je Moldavija kljub tem izzivom sprejela pomembne ukrepe za večjo energetske odpornost in vključevanje na energetski trg EU. Sinhronizacija njenega elektroenergetskega omrežja z elektroenergetskim sistemom celinske Evrope, diverzifikacija oskrbe s plinom in odmik od Rusije, krepitev medsebojnih povezav, pospeševanje reform v okviru Energetske skupnosti, povečanje zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov in krepitev ukrepov za energetske učinkovitost so že prinesli oprijemljiv napredek. Stalna pomoč EU bo ključnega pomena za ohranjanje stabilnosti, nadaljevanje reform in zagotovitev nadaljnjega zbliževanja z energetskim trgom EU. Poleg tega lahko zaloge nafte povečajo odpornost Moldavije, saj se vsi naftni derivati uvažajo.

Strateški pomen povezovanja z EU na energetskem področju

Okrepljeno vključevanje Ukrajine in Moldavije na energetski trg EU ni le bistven element njune širše evropske poti, temveč tudi strateški prispevek k skupni energetske varnosti in odpornosti Evrope. V tem smislu je poudarek na trenutnih prizadevanjih v okviru Energetske skupnosti za popolno vključitev obeh držav na energetski trg EU do leta 2027. Ta cilj je sicer ambiciozen, a še vedno dosegljiv, če bosta Ukrajina in Moldavija v celoti prenesli sveženj ukrepov za povezovanje trga električne energije, Komisija in države članice EU pa ohranile svojo zavezanost in podporo.

Pot vključevanja v EU je zahtevna tako za Ukrajino kot Moldavijo, vendar sta že pokazali izjemne dosežke. Evropska komisija je julija 2025 skupaj z obema vladama opravila pregled poglavij o energiji kot ključni korak v pripravah na pristopna pogajanja. Medtem ko je za pristopni proces pristojen Svet za splošne zadeve, so prizadevanja Ukrajine in Moldavije za usklajitev z energetsko zakonodajo EU tesno povezana z njunim širšim delom v zvezi z vključevanjem na energetski trg EU. To pa hkrati prispeva h krepitvi energetske varnosti in odpornosti – področij, na katerih ima Svet za energijo poleg tekočih prizadevanj v Energetski skupnosti ključno vlogo.

Vendar še vedno obstajajo veliki izzivi. Zato bo trajna politična, finančna in tehnična pomoč še naprej bistvenega pomena – ne le za odpravljanje neposrednih ranljivosti zaradi vojne, temveč tudi za omogočanje obnove in razvoja odpornih in sodobnih energetskega sistemov, pripravljenih za vključitev v EU.

Dansko predsedstvo Sveta Evropske unije poziva Svet za energijo, naj začne strateško razpravo o tem, kako čim bolj na kratek in tudi daljši rok podpreti energetskega sektor Ukrajine in Moldavije. To vključuje zagotavljanje možnosti za Ukrajino in Moldavijo, da opozorita na posebne izzive, s katerimi se soočata, in opredelita konkretne ukrepe, s katerimi lahko EU zagotovi učinkovito podporo. Vzpostavitev odpornih energetskega sistemov v Ukrajini in Moldaviji, usklajenih z EU, bo odločilnega pomena za njun bistven napredek pri vključevanju. Hkrati bodo ta prizadevanja okrepila stabilnost in varnost evropskega energetskega sistema kot celote.

Ključna vprašanja za razpravo

1. Katere nadaljnje ukrepe lahko sprejmeta Ukrajina in Moldavija za uskladitev svojih energetskega sektorjev s pravili, standardi in praksami EU ter kako lahko države članice EU najboljše podprejo ta prizadevanja – tako pri odpravljanju neposrednih ranljivosti kot pri zadovoljevanju dolgoročnih potreb za odpornost in energetskega varnost ter prehod na čisto energijo?
2. Kako lahko Ukrajina in Moldavija strateško prispevata k razvoju in odpornosti energetskega unije EU, zlasti v zvezi z energetskega varnostjo, diverzifikacijo in vključevanjem čiste energije?